СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1

Рік LII. Ч. 186. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 23. вересня 1944. No. 186. New York and Jersey City, Saturday, September 23, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

WASHINGTON D C

У Винипегу помер Олександер Кошиць



В пятницю рано одержано з Винипегу від Українського Національного Обєднання телеграму, що в четвер в год. 6.15 вечером помер Олександер Кошиць. Похорон відбудеться у Винипегу в середу 27. вересня.

Отся сумна вістка потрясе глибоко кожну українську людину, кожного любителя української пісні, бо отсе відійшов від нас навіки український композитор і незрівнаний хоровий диригент, що як такий був геніяльним інтерпретатором української народної пісні, якої красу і славу розніс по цілому світі, коли обіздив світові культурні центри з Українською Республиканською Капелею в роках 1919-23. До Злучених Держав прибув Покійний з Українським Національним Хором 26. вересня 1922 року, а перший концерт в Америці відбувся в Ню Йорку 3. жовтня 1922 року в Карнегі Гол і започаткував Його триюмфальну поїздку по Злучених Державах, Канаді та Полудневій Америці.

Покійний помер „на пості", себто на службі українській музиці та пісні, виїхавши перед кількома місяцями до Канади, щоб як це бувало минулими роками так і цього року взяти участь у музичнім вишколюванню української молоді на т. зв. Вищих Освітних Курсах. Покійний помер у 69-тому році життя. Над могилою заслуженого Сина України клонить голови з великою пошаною і глибоким жалем весь український нарід.

ГЛИНКА ОДЕРЖАВ ОДНОГОЛОСНО НОМІНАЦІЮ.

Антін Глинка, посол до канадійського парляменту з округи Веґревил, дістав одноголосну номінацію на кандидата на посла при наступних федеральних виборах збоку Суспільно-Кредитової Партії в домініяльній окрузі Веґревил. На конвенції цеї партії, на якій було понад 160 делегатів згаданої округи, влаштовано послови Глинці велику овацію. Делегат Морей (з походження скотляндець), що поставив внесення на поновну кандидатуру посла Глинки, сказав між іншим таке: „...по чотирьох літах його діяльности бачимо, що він дійсно вніс багато корисних гадок у законодавство цього краю, що він своїми промовами і участю в дебатах здобув пошану не тільки між послами інших партій, але й у міністрів, які про це вже заявляли". По промові дел. Морея, як пишуть, зірвались такі оплески, що ніхто не міг прийти до слова. Нікому і на думку не приходило ставити ще якогось іншого кандидата.

УСПІХ, ЩО НИМ УСІМ НАМ РАДІТИ.

В публичних школах міста Винипегу (Канада) є 20 учителів українського походження.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

НА ТЕМУ „ЧУЖИНЕЦЬКОГО" ГОЛОСОВАННЯ.

Появилося осіннє число журналу „Камон Ґравнд", в якому п. н. Ди „Форейн-Борн Вот" є стаття Ярослава Чижа, менаджера „Форейн Ленґвідж Прес Дівіжен" установи „Камон Каvнсил фор Америкен Юніті", що видає цей журнал. Стаття на часі, бо порушує справу, звязану з наближаючимися президіяльними виборами, а свого часу було багато мови про те, що американські поляки можуть заважити своїм голосованням на виборі, а знов їхне голосовання буде залежати від того, яку хто з кандидатів думає повести політику супроти Польщі. Згадана стаття опрокидує многими арґументами істнування когось „чужинецького голосовання" в Америці. Доказує, що крім комуністичної преси, ніяка чужомовна ґазета в Америці не звязує американських справ, як от вибори, з старокраєвими справами. Не роблять того ті, що вродились в старому краю, ні, очевидно, ті, що родились в Америці з родичів, що прибули сюди з чужих країв. Одні комуністи глядять на кандидатів завжди з того боку, як вони ставляться до Советів і хвалять тих, що є про-советські, а атакують тих, що критикують Советі.

ВІСТИ ПРО ВІДБУДОВУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ.

Має бути така советська ґазета, що зветься „Правда України", з якої У. Щ. Вісти передають вісти, як „український нарід відбудовує свої міста". Про Харків, який уляг страшному знищенню, кажеться, що відбудовну роботу зачато зараз з відступленням німецьких військ під гаслом „Люби своє місто і відбудовуй його власними ресурсами". Дня 23-го серпня, в річницю звільнення міста зпід німецької окупації, влаштовано в Харкові виставку рівних рільничих та копальняних машин і приладів. Пищуть, що уже направлено і наново побудовано 7,835 домів. Про Київ пишеться, що там іде завзята праця біля відбудови Хрещатика, найкращої київської вулиці, якої нові тротуари мають бути тепер виложені сірим гранітом, а сама вона обсаджена деревами і травниками. Пишеться, що „цілий Московський Ансабмль Пісні і Танцю, який був у Києві, вийшов на Хрещатик, щоб узяти участь у відбудовній роботі". Знов у серпні „велика ґрупа артистів і скульпторів включно з народними артистами Рад. України Касьяном і Щовкуненком, скульпторами Муравіним і Лисенком брали участь в очищуванні фундаментів зруйнованих домів. Вони виконали свою норму на 155 процент".

ПОЛЯКИ ДО ПРЕЗ. РУЗВЕЛТА.

Американські поляки вислали до президента Рурзвелта, до Квебеку в Канаді, де відбувались наради з британійським премієром Чорчілем, телеграму від Конґресу Американської Полонії, в якій висказують віру „від імені 6 міліонів американців польського походження", що президент „не затвердить, ні не стерпить розбору Польщі, що розторощує Атлянтуйську Карту", а теж „спротивиться всякому компромісови, який невідклично змагав би до скомунізовання польських земель через советські республики". Другий апель до президента Рузвелта походить від Народного Комітету Американсьців Польського Походження, в якому ширше поворіться про поділ Польщі, московсько-польський уряд в Люблині, тоталітарну диктатуру, яку цей уряд має заводити, оборону Варшави і т. п. Кажеться, що якщо вже Англія заставлена підпирати російський поділ Польщі, що мусить довести до советизації Европи, то цього не може робити Америка, бо це є противне її традиції.

ВЕЛИКА АТАКА АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА ЯПОНСЬКУ БАЗУ В МАНІЛІ.

Американські літаки з Третьої Американської Пацифічної Фльоти вдарили на японські кораблі й літаки в окрузі Манілі, що становить саме серце Филипинів. Вони знищили ворогови 11 кораблів, ушкодили 26 інших кораблів і плавні доки. Адмірал Нимец називає атаку суперлятивно успішною. Американці втратили 15 літаків, а ні одного корабля.

Американські літаки проявили живу акцію також по інших частинах Тихого океану. Вони бомбардували японські летунські центри на острові Селебесі.

СОЦІЯЛІСТ ПРО „ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ".

Американський журналіст Бернард К. Джонсол, що був в 1942 році пів року в Советах, говорив 13. вересня б. р. в Ню Йорку на зборах Ліґи Соціялістичної Молоді й сказав, між іншим, таке:

„Був я в Росії шість місяців. В тім часі я ствердив, що там панує тільки нужда, гнет, а теж нема там вільної й не здушеної думки, то є, що є там таке положення, яке можна порівнати до положення, яке істнує в недемократичних, фашистівських державах.

„Надією світа є нині свобода народів, людей світа. Нашою найбільшою надією є демократія, соціялізм і повна незалежність усіх народів, як великих, так і малих".

УКРАЇНЕЦЬ ЧЛЕНОМ ПЕРСОНАЛУ Ю. Н. Р. Р. А.

Канадійські „Українські Вісти" доносять, що надійшла з Англії вістка, що там іменовано майора Михайла Сиротюка членом персоналу Юнайтед Нейшенс Реліф енд Реґабілітейшен Організейшен (ЮНРРА), що має вести допомогу европейським державам, звільненим від націстівської окупації. Майор Сиротюк був до війни урядником домініяльного допартаменту рільництва в Едмонтоні, Канада. Це, оскільки відомо, одинокий українець, що тепер став членом персоналу ЮНРРА.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЗА ДОПОМОГОЮ КРАЄВОМУ ВОЄННОМУ ФОНДОВИ

Уже зачалась кампанія збірки на Нешенел Вор Фонд. Ми вже писали про це, що всім нам треба на ту ціль зложити жертву, а теж, оскільки це можливе, взяти активну участь у самій кампанії. Нині пригадуємо, що ця справа стала вже актуальною в кожній місцевости. Всюди проголошено, скільки треба зложити на різні благородні цілі Нешенел Вор Фонд в цілому краю, а скільки в тому, чи другому місті. Приклад місто Ню Йорк має зложити на ту ціль до 11. листопада суму $17,200,000, себто майже восьму частину цілої квоти.

Ще пригадуємо, що жертви, зложені для Нешенел Вор Фонд, ідуть у головній частині на те, щоб упріємнити вільні хвилини тим нашим воякам, що розкинені по цілому світі, що бються на різних світових фронтах. З тих жертв шлеться теж допомогу в поживі таким народам, що вигибають з голоду, як це є, наприклад, з грецьким народом. Та головно користають наші вояки. А як хто думав би, що війна в Европі вже кінчиться і наші вояки скоро повернуть до дому, та нема тепер потреби ось такою справою дуже турбуватись, то хай памятають, що перед нами ще страшна боротьба з Японією, а там на Пацифіку наші вояки потребують розради більше ніж деінде.

Тому саме жертвуймо на цілі Нешенел Вор Фонд і заохочуймо других до таких жертв!

Не забудьте зареєструватись!

Наближаються президіяльні вибори. Це кожних чотири роки найважніший момент у внутрішньому життю нашого краю. Цього року цей момент набирає ще особливої ваги через світову війну, в якій ми ще знаходимось, як і через те, що по тій війні має в світі повстати. На тому, який має настати по війні новий лад у світі, наш край повинен заважити і певно заважить. Тому теж і з цього боку треба кожному з нас добре застановитись, в чиї руки нам ті справи передавати в сенаті, чи в палаті репрезентантів, а зокрема, хто має бути нашим наступним президентом. Та заразом треба памятати і на те, щоби мати право голосувати. А так є, що більшість стейтів вимагає передвиборчої реєстрації, а хто в такий спосіб не зареєструється, той не може в листопаді голосувати. Тому хай кожний з наших горожан добре на це памятає і припильнує реєстрації та того речинця, що є на це призначений у його стейті. Хто такі речі занедбує і не голосує, той не є добрим горожанином, бо не дбає за добро свого краю. А таких між українцями не повинно бути!

Ще про українські війська у Франції

У доповненню новинки кореспондента „Асошіейтед Прес", приділеного до семої американської армії, про перехід українських частин у південній Франції на бік Аліянтів, яку ми подали недавно в такім виді, як її передала американська ґазета, з котрої ту новинку взято, подаємо тепер ще й те, що передали інші ґазети, передаючи отсим новинку „Асошіейтед Прес" вцілости, а не в скороченню. Отже у тій новинці сказано так:

Сьогодні вийшло на верх, що військова частина з українців, яких німці, як їм зачало бракувати війська, приневолили служити в німецькій армії, вбила своїх націстівських офіцирів і перейшла на сторону Аліянтів. Українці повбивали всіх німецьких старшин і підстаршин ще 26-го серпня, вибрали зі своїх команданта та навязали звязок з французькими повстанцями „Макі". Вони боролися по стороні французів, часто як передові, пробоєві частини. Деякі з тих частин це були полонені, взяті в неволю німцями, коли вони служили в російській армії, а другі це були українці, прямо заставлені служити в німецькій армії.

Ще пояснимо, що в поданій нами новинці з минулого тижня не було згадки про те, що українці повбивали німецьких старшин і підстаршин з тої простої причини, що в ґазеві, з якої ми це перебрали, не було про це згадки. Це дало притоку большевицьким брехунам від У. Щ. Вістей написати, що „бо нема жадної ґарантії, що ті „німецькі офіцири" були в дійсности українські офіцири і писати про те, що їх вбивають ніяк не випадає з багатьох причин".

Отсі завваги червоних опирів подаємо на те, щоб при тій нагоді ствердити, що вони виливають, сливе не в кожному числі свою лють, що ще не вимордовано досі всіх тих українців (зокрема усіх українських інтелігентів), що не хочуть наставляти добровільно шию під московсько-комуністичне ярмо. Радіють одначе, що це скоро станеться, як тільки Сталін „визволить" всі українські землі, та як червона катівська рука зможе дістати ще і всіх тих українців, що сховались в чужих краях. Ще згадаємо, що американська пресова аґенція дуже виразно подала, що українська частина вбила „німецьких офіцирів і німецьких підстаршин" та вибрала команданта „з своїх". Якби між тими вбитими були „українські офіцири і підстаршини", то очевидно булоб написано в новинці, що українська частина повбивала „своїх офіцирів і підстаршин". Та видно, що було інакше і саме це виходить з новинки. Та У. Щ. Вістям іде, щоб доконче мордувати „українських офіцирів і підстаршин" навіть як вони борються проти Ґітлера і націстів, якщо тільки не визнають московської диктатури в Україні.

КОЛИ МІКОЛАЙЧИК БУДЕ „ЗРАДНИКОМ".

І. Матушевскі пише в ґазеті „Нови Сьвят" про те, що Сталін „іменував" для Польщі свій уряд і свого президента — Берута, з яким конферував Міколайчик, премієр польського уряду в Лондоні. З тої „ганьби", пише Матушевскі, може ще себе тепер Міколайчик виратувати, а то в такий спосіб:

„Якщо п. Міколайчик назве Берута узурпатором, советським аґентом і зрадником — матиме за собою, не зважаючи на попередні помилки, цілий нарід. Якжеж п. Міколайчик буде переговорювати з „президентом Річи Посполитої" Берутом, советським аґентом і зрадником — тоді п. Міколайчик сам стане зрадником".

